

HORNICKÉ POHÁDKY

RUDOLF LUKEŠ
ILUSTROVAL ATILA VÖRÖS

HORNICKÉ POHÁDKY

RUDOLF LUKEŠ

HORNICKÉ POHÁDKY

RUDOLF LUKEŠ

ILUSTROVAL ATILA VÖRÖS

Edika
Brno 2016

Hornické pohádky

Rudolf Lukeš

Ilustroval: Atila Vörös

Odpovědná redaktorka: Andrea Brázdová

Jazyková korektura: Petra Láníčková, Marie Schreinerová

Sazba a úprava: Karel Hána

Technický redaktor: Radek Střecha

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0884-4

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2016 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4.

Číslo publikace 23 637.

© Albatros Media a. s. Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována
za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného
souhlasu vydavatele.

i. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

VĚNOVÁNO K VÝROČÍ
800 LET MĚSTA PŘÍBRAM

Obsah

KAPITOLA 1.

Světýlko a Fous – permoníci z Řimbaby 11

KAPITOLA 2.

Jak si Fous hezky zafoukal na trumpetu
a jak je dobře, že má želva Sylva krunýř 15

KAPITOLA 3.

Jak Fous založil nad Řimbabou léčivý pramen 18

KAPITOLA 4.

Jak si Světýlko a Fous prošoupali na kalhotách flek 22

KAPITOLA 5.

Jak netopýr Křížala učil Fouse spát na stropě 26

KAPITOLA 6.

Jak Světýlko a Fous cvrnkali kuličky 31

KAPITOLA 7.

Jak permoníci zachránili havíře 35

KAPITOLA 8.

Jak Světýlko a Fous udili bačkory 39

KAPITOLA 9.

Jak Světýlko a Fous bílili 43

KAPITOLA 10.

Jak Světýlko a Fous vypěstovali z okurky autobus 47

KAPITOLA 11.

Jak Světýlko a Fous společně ulovili jednu ryбку na Skalnatém jezeře 51

KAPITOLA 12.

Jak Fous nakupoval preclíky 56

KAPITOLA 13.

Jak Světýlko a Fous krmili husu 61

KAPITOLA 14.

Jak šli permoníci na hornickou parádu 65

KAPITOLA 15.

Jak Světýlko a Fous vyráběli topůrko k mlátku 70

KAPITOLA 16.

Jak se Fous domlouval s bleskem 75

KAPITOLA 17.

Jak Fous trhal Světýlkovi zub 80

KAPITOLA 18.

Jak se Fous stal sochařem 84

KAPITOLA 19.

Jak se Fous stal lukostřelcem 88

KAPITOLA 20.

Jak permoníci hráli pro děti havířů stínové divadlo 93

KAPITOLA 21.

Jak želva Sylva vyhrála závody 98

KAPITOLA 22.

Jak permoníci skákali přes kůži 103

KAPITOLA 23.

Jak se Světýlko s Fousem měřili 108

DŮL ŘIMBABA

Kapitola 1.

SVĚTÝLKO A FOUS – PERMONÍCI Z ŘIMBABY

HLUBOKO POD ZEMÍ, kam se nezahrabe krtek ani žížala, kam se nezavrtá nejzvědavější kořínek stromu, žijí Světýlko a Fous. Bydlí ve svém kamenném obydlí a tak jako my dýcháme vzduch a vnímáme střídání světla a tmy, permoníci mají okolo sebe jenom šedou skálu, protkanou sítí stříbrných žil. Neznají skutečné ráno, poledne, večer. Jediné slunce tam dole je jejich lampa – plamínek kahanu, poskakující jako neposedné kůzle.

Světýlko a Fous nejsou ale v podzemí sami, jsou tu s nimi havíři, kteří na rozdíl od permoníků denně sjíždějí pod zem těžní klecí, jak říkají havíři, fárají pod zem a pak zase vyjedou nahoru, vyfárají.

K největším kamarádům permoníků na Řimbabě patřili důlní Bečvář a jeho krásná paní Julinka, tesař Pilous a jeho syn Jirka, střelmistr Pištělák, havíř Kordule a strojmistr Pazdera. A nesmíme zapomenout na slečnu Kateřinu, půvabnou prodavačku z krámku na Vysoké Peci, kam chodili permoníci nakupovat. Vždy k nákupu přibalila milý úsměv.

A ještě je tu jeden živý tvor, pro potěšení mají permoníci ve svém skalním příbytku domácího mazlíčka, želvu Sylvu. Jak se tu

objevila, nikdo neví, ale tak jako lidé mají pejsky a kočičky, řimbabští permoníci mají želvu Sylvu.

Nevím, proč si Světýlko a Fous ze všech vysokopectkých šachet vybrali právě tu jedinou – Řimbabu. Ale kdo jednou na Řimbabě sfáral, ten se k ní určitě zase navrátí.

Věž štíhlá s bílou stříškou sedí v zeleném porostu kolem jako malý hříbeček. Pod stříškou se lehoučce otáčí velká červená kola, o kterých se praví, že mají tu moc vytočit každému z osudí štěstěny jeho nejtajnější přání.

Ale pozor! Ještě zbylo v těžní kleci jedno místo. Havíři vám zažehnou kahan, přilbu si nasadíte sami, a jen co se zazvoní – protože bez zvonění se nemůže fárat – můžete se ještě teď vydat s nimi hluboko do podzemí za pohádkou o permonících Světýlkovi a Fousovi.

kopretina řimbaba

Kapitola 2.

JAK SI FOUS HEZKY ZAFOUKAL NA TRUMPETU A JAK JE DOBŘE, ŽE MÁ ŽELVA SYLVA KRUNÝŘ

SVĚTÝLKO A FOUS VYSEKÁVALI ve skále stříbrnou žilku, a i když jim dlátka v rukách zvonila, jako když v zimě cinkají rolničky, práce jim nešla příliš kupředu. Na široké kůži, kterou měli rozprostřenou u nohou, se krčila jen malá hromádka stříbrné rudy.

„Zdá se mi,“ řekl Světýlko, „že na tak tvrdou skálu, jakou teď tady máme, můžeme jít jedině s pořádným bum bum.“

Skočím za střelmistrem Pištělákem, snad nám pomůže.“

Za hodinu byl Světýlko zpátky. V ruce nesl úhledný, ale těžký balíček. Na rameni nesl v plátěné mošně zabalenou trumpetu.

„Tak tady to je... Dlouho jsem poslouchal, jak se s čím zachází,“ vysvětloval Světýlko. „Pištělák mi všechno řekl nejmíň dvakrát, ale musíme

si dát stejně pozor. Ty si, Fousi, vezmeš trumpetu, stoupneš si ke křížku a dvakrát pořádně zatroubíš, aby všichni slyšeli, že se tady bude střílet, a nechodili sem.“

„A jak se do trumpetu fouká, to ti taky ukázal?“ ptal se Fous.

„To je jednoduché, takhle se to drží a tady je nátrubek, do kterého foukneš,“ ukazoval Světýlko. „A tady z druhé strany vyjde zvuk...“

Tak jednoduché to ale nebylo. Fous se ukázal jako trpělivý žák trubač, schoval se do nejzazšího koutu opuštěné rozrážky a tam foukal, až se zvuky trumpetu měnily z nelibého bečení na docela obstojné trubení.

Na druhý den odpoledne připravil Světýlko první odstřel. Sám položil trhavinu do jamky, kterou vysekali s Fousem ve skále, přiložil ječnou slámku naplněnou černým prachem a utěsnil jílem.

„Tak a teď už to jen zapálit... Ty, Fousi, vezmi trumpetu, jdi ke křížku a pořádně dvakrát zatrub, ať se má každý na pozoru.“

Fous vzal trumpetu do podpaží a utíkal. Už od rána se těšil na tuto chvíli. Každý na Řimbabě uslyší, jak umí krásně zatroubit. Doběhl ke křížku, nadýchl se, nasadil trubku k ústům a zafoukal: tytadydá, tytadydá...

Zvuk trumpetu se rozlétl široko daleko. Havíři pochvalně kývali hlavou, jak to mají permoníci správně podle hornických regulí zařízení.

Želva Sylva jen zaslechla zatroubení, hned se rozběhla ven, jestli náhodou nehoří. Seč mohla, pospíchala ke skále za permoníky.

To už měl Světýlko vatu v uších, zapálil ječnou slámku a jen po očku mrknul, jak plamínek míří ke skále. Pak už se třemi skoky ukryl v bezpečí za rohem...

Ozvala se hromová rána. Celé podzemí se zatřásl. Mohutná tlaková vlna vyrazila málem Fousovi trumpetu z ruky, Světýlkovi smetla špičatou hučku z hlavy a uhasila kahan. Jen Světýlko našel sirku a zapálil plápolavý ohýnek, ustrnul: Před ním se tyčila hromada kamení a nad ní prázdno, doširoka dovysoka, jako v jeskyni.

Světýlko přiblížil kahan a opatrně nahlédl dovnitř. „Pojď se, Fousi, podívat!“ Fous se nestačil divit: „To je nádhera, tak krásné křišťály jsem v životě neviděl.“

„A pod nimi stříbrné drátky, jako pavučiny,“ špitl Světýlko.

„Musíme zavolat želvu Sylvu, aby se šla na tu nádheru podívat,“ řekl Fous a zamířil k domovu. Hned byl zpátky a celý udýchaný volal: „Sylva doma není, ale pelíšek má ještě teplý.“

„Jestli se chudák nešla za námi podívat, a když zaslechla troubení, tak se už nestačila schovat,“ řekl Světýlko a v očích se mu zaleskly slzy.

„Podíváme se pod tu hromadu kamení,“ rozhodl Fous, „třeba chudinka ještě žije.“

Dlouho permoníci odhazovali kamení, než se pod Fousovou lopatou ozvalo frkání, prskání a syčení. „To je Sylva!“ vykřikli naráz oba permoníci a nebohou želvu vysvobodili.

Sotva želva Sylva trošku pookřála, hned zase pospíchala domů. Po cestě si bručela: „Mám já to s permoníky trápení, kdybych neměla ten svůj krunýř, už bych byla dávno nebožkou! Nejdřív mě vylákají trumpetou ven, a když si chce jeden poslechnout pěknou fanfáru, ozve se rána a máš na hřbetě fůru šutrů...“

Kapitola 3.

JAK FOUS ZALOŽIL NAD ŘIMBABOU LÉČIVÝ PRAMEN

FOUS JEDNOU VAŘIL k večeri hrachovou polévku a nešetřil na ničem, byl jí pořádný hrnec. Na plotně to klokotalo, syčelo a hlavně vonělo. Želva Sylva seděla pod stolem, sliny se jí sbíhaly a každou chvíli vyhlížela vzhůru, kdy už bude polévka hotova.

„Hm, je výborná,“ znalecky koštoval Fous polívku, „dneska se mi opravdu povedla, ještě přidám špetku soli,“ a vzal pytlík se solí. „Co nevidět se vrátí Světýlko a ten ji má rád dobře osolenou.“

Jen ale odklopil pokličku, z hrnce se vyvalil oblak horké páry a Fous za ním zmizel jako kouzelník Žito. Poklička letěla na zem a pytlík se solí spadl přímo do vařící polévky.

„Co se stalo?“ ptala se Sylva a zvědavě natahovala svůj dlouhý krk.

„Tak a je po všem! To je směla, mohli jsme mít dobrou polévku,“ řekl Fous zklamaně. „Ochutnej, jestli se dá jíst,“ nabral lžící a podával ji Sylvě.

Ta jen přičichla, odtáhla se a zalezla do kouta pod postel.

„Raději tu polévku hned vyleju, bude lepší, když se Světýlko o ničem nedoví, určitě by se zlobil.“ Fous vzal do každé ruky utěrku, popadl hrnec a běžel ven. „Vchrstnu ji do pramene, co teče u nás pod křížkem, voda ji odnese pryč a Světýlko nic nepozná, nic neucítí.“

Polévka zmizela a Fous spíchal domů, aby usmažil na rendlíku aspoň tři vajíčka.

Světýlko se vrátil z práce až hodně pozdě, na rukávech a ramenou kazajky, kterou nosil při lámání skály, měl usazený prach a střípky kamínků. Nesl novinu: „Nahoře nad Řimbabou, tam co vyvěrá řimbabský pramen, teče vzácná, léčivá voda. Havíři a všichni lidé z širokého okolí se tam scházejí a nosí si tu léčivou vodu v bandáčkách domů.“

„A jakou chuť má ta voda?“ vyzvídal Fous.

„Je prý moc dobrá, trochu slaná a voní po hrachu. Musíme si tam pro ni taky jednou zajít,“ řekl Světýlko a dodal: „Sám důlní Bečvář si naplnil už nejednu láhev, aby ochutnala i jeho krásná paní Julinka. Ta nikdy nedala na nás permoníky dopustit. A my ten pramen máme za humny a nevíme o ničem...“

Fous mrknul na želvu Sylvu a dal si ukazováček na ústa a hned se díval stranou jakoby nic, aby Světýlko na nic nepřišel.

„Zítřka tam přijde hodně učených lidí kvůli té vzácné vodě, Bečvář je všechny pozval a nahoře se potom postaví veliké lázně.“

To už Fous nevydržel. Chytil se za hlavu: „Já ti to, Světýlko, musím říci. Žádná zázračná voda, žádný léčivý pramen! To já jsem tady dole vylil do pramene u křížku obyčejnou hrachovou polévku, protože byla přesolená. Spadl mi do ní celý pytlík soli... Podívej se

do skříně, není tam žádná. I Sylva ti to může dosvědčit, nechtěla ji vůbec jíst.“

Světýlko chvíli mlčel a byl vážný. Pak si na něco vzpomněl a řekl: „A co zítra ti učenci? Co řeknou, když nepoteče žádná léčivá voda? To nemůžeme důlnímu Bečvářovi udělat. Já hned zítra ráno doběhnu ke Kateřině do obchodu pro sůl a hrách. A ty, Fousi, uvaříš znova hrachovou polévku. Největší hrnec a pořádně slanou. Budeme ji přilévat do pramene tak dlouho, dokud se na všechno nezapomene.“

Co měl tedy Fous dělat. Hned druhý den ráno vzal prádelní hrnec, pytel hrachu a dva pytle soli a znova vařil hrachovou polévku...

A jak začala polévka vonět, vyhrabala se odněkud želva Sylva, a protože byla stará a zapomnětlivá, hned se ptala, kdy už bude ta polévka, vždyť už se vaří tak dlouho...

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.